

20.5.2024 1. helluntain jälkeinen viikko, maanantai, Pyhän Hengen päivä

Tähän asti liturgioissa on luettu epistolana Apostolien tekojen kirjaa ja evankeliumina Johanneksen evankeliumia (muutamia poikkeuksia on ollut). Nyt siirrytään lukemaan epistolana Roomalaiskirjettä ja evankeliumi on Matteuksen mukaan (poikkeuksia on)

Päivän epistola

”Valo kasvattaa hyvyden, oikeuden ja totuuden hedelmiä. Pyrkikää saamaan selville, mikä on Herran mielen mukaista. Älkää osallistuko pimeyden töihin; ne eivät kannata hedelmää. Tuokaa ne päivänvaloon. Mitä sellaiset ihmiset salassa tekevät, on häpeällistä sanoakin, mutta kaikki tulee ilmi, kun valo sen paljastaa. Kaikki, mikä on paljastettu, on valossa. Sen vuoksi sanotaankin: - Herää , sinä joka nukut, ja nouse kuolleista, niin Kristus on sinua valaiseva! Katsokaa siis tarkoin, miten elätte: älkää eläkö tyhmien tavoin, vaan niin kuin viisaat. Käyttäkää oikein jokainen hetki, sillä tämä aika on paha. Älkää olko järjettömiä, vaan ymmärtäkää, mikä on Herran tahto. Älkää juopuko viinistä, sillä siitä seuraa rietas meno, vaan antakaa Hengen täyttää itsenne. Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle.” (Ef. 5: 9 - 19)

Paavali asettaa tässä vastakkain kaksi eri ryhmää. Valon lapset ovat niitä, jotka ovat uskollisia ja noudattavat Jumalan käskyjä. Pimeyden lapset taas ovat edellisten vastakohta, he eivät noudata Jumalan käskyjä. Kysymys on käyttäytymisestä, ei pimeydestä tai valosta fysiikan lakien mukaan.

”Tuokaa ne päivänvaloon.” Ilmaus merkitsee jonkin väärän teon paljastamista tai siitä nuhtelemista, mitä verbiä vanha suomennos käyttää. Kyse on velvollisuudesta oikaista väärällä tavalla toimijaa.

”Herää, sinä joka nukut ja nouse kuolleista, niin Kristus on sinua valaiseva!” Tässä Paavali on lainannut osan varhaisesta kastehymnistä.

”Älkää eläkö tyhmien tavoin, vaan niin kuin viisaat.” Tämä muistuttaa niitä tekstejä, jotka antavat ohjeita Qumranin yhteisön elämäntavoista. Qumran oli yhteisö, jonka keskuspaikka oli lähellä Kuollutta merta ja jonka jäsenet odottivat innokkaasti Messiaan tuloa. Johannes Kastaja oli todennäköisesti tämän yhteisön jäsen. Yhteisön jäseniä kutsuttiin essealaisiksi.

”Älkää juopuko viinistä, sillä siitä seuraa rietas meno, vaan antakaa Hengen täyttää itsenne. Veisatkaa

yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle.” Tekstimme loppuosa sisältää kehotuksia elää Hengen mukaista elämää. Teksti muistuttaa paljon Paavalin kirjettä kolossalaisille (Kol. 3: 16 – 17). Lopussa on maininta jumalanpalveluksissa laulettavista teksteistä. Psalmi viittaa Jerusalemin temppelin ”laulukokoelmaan” eli Psalmien kirjaan. Ylistysvirret ovat voineet syntyä jo juutalaisuudessa, esimerkiksi Jeesus opetuslapsineen lauloi ”kiitosvirren” ehtoollisen nauttimisen jälkeen ennen Öljymäelle lähtemistä (Mark. 14: 26). Hengelliset laulut voivat olla jo uskovien eli kristittyjen keskuudessa syntyneitä lauluja.

Päivän evankeliumi

”Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä vähäisistä. Sillä minä sanon teille: heidän enkelinsä saavat taivaissa joka hetki katsella minun taivaallisen Isäni kasvoja. Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan. Mitä arvelette: jos jollakulla on sata lammasta ja yksi niistä eksyy, niin eikö hän jätä ne yhdeksänkymmentäyhdeksän vuorille ja lähde etsimään sitä eksynyttä? Ja jos hän sen löytää – totisesti: hän iloitsee siitä enemmän kuin niistä yhdeksästäkymmenestäyhdeksästä, jota eivät olleet eksyksissä. Samoin ei teidän taivaallinen Isänne tahdo, että yksikään näistä vähäisistä joutuisi hukkaan. ”Jos veljesi tekee syntiä, ota asia puheeksi kahden kesken. Jos hän kuulee sinua, olet voittanut hänet takaisin. Mutta ellei hän kuule sinua, ota mukaasi yksi tai kaksi muuta, sillä jokainen asia on vahvistettava kahden tai kolmen todistajan sanalla. Ellei hän kuuntele heitäkään, ilmoita seurakunnalle. Ja jos hän ei tottele seurakuntaakaan, suhtaudu häneen kuin pakanaan tai publikaaniin. Totisesti; kaikki, minkä te sidotte maan päällä, on sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te vapautatte maan päällä, on myös taivaassa vapautettu. ”Minä sanon teille: mitä tahansa asiaa kaksi teistä yhdessä sopien maan päällä rukoilee, sen he saavat minun Isältäni, joka on taivaissa. Sillä missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään.” (Matt. 18: 10 – 20)

”Näistä vähäisistä” tarkoittaa jotenkin ”vähäarvoista” seurakunnan jäsentä. Varoitus halveksimisesta on osoitettu seurakunnan ylimielisille johtajille. ”Heidän enkelinsä”, jotka katselevan Isän kasvoja, kertoo näiden vähäisten voimakkaista yhteyksistä niin enkeleihin kuin Jumalaankin. Enkeleiden tehtävänä on suojella heitä pahoilta hengiltä. Jokaisella uskovalla on Kirkon käsityksen mukaan oma suojelusenkelinsä. ”Katsella minun taivaallisen Isäni kasvoja” on lainaus kuvauksesta, miten itäisessä hoviseremonioissa hoviherrat olivat kuninkaansa edessä.

Kuvaus eksyneestä lampaasta ja sen etsimisestä kertoo, että seurakunnan paimenen tulee pitää huolta kaikista laumansa jäsenistä. Ilo eksyneen paimennettavan löytymisestä on suuri. Tämä eksynyt voi

tuoda lisää lampaita tarhaan. Siis väärin toimineen seurakuntalaisen paluu seurakunnan yhteyteen parantaa seurakunnan tilannetta jopa mahdollisilla uusilla jäsenillä.

Kirkon opettajat kysyvät, kuka tämä paimen on, jolla on sata lammasta. Vastaus on itse Kristus, Hän on meidän paimenemme. Niin paljon Jumala rakastaa meitä, että ”yhden” eksyneen lampaan takia Hän uhrasi ainoan Poikansa, että se yksikin lammas (ihminen) palaisi takaisin laumaan.

Seuraavaksi Matteus esittelee kolmiportaisen toimintamallin synnintekijän palauttamiseksi takaisin oikealle tielle. ”Jos veljesi” tarkoittaa kristittyä, seurakunnan jäsentä. Ensimmäisenä on toiminta kahden kesken. ”Ota asia puheeksi” on vanhemmassa suomennoksessa ”nuhtele”. Viimeksi mainittu sana voi olla parempi tässä yhteydessä. ”Olet voittanut hänet takaisin” on rabbiininen termi kääntymyksestä. Kahden kesken toimittaessa ei toista kristittyä häpäistä julkisesti.

Jos tämä ei toiminut, silloin pitää ottaa mukaan todistajia (5. Moos. 19: 15). Kolmas porras on asian tuominen seurakunnan tietoisuuteen. Mitä tällä tarkoitetaan, kenelle pitää nykyoloissa ilmoittaa, sitä teksti ei paljasta. ”Suhtaudu häneen kun pakanaan tai publikaaniin” tarkoittaa seurakunnasta erottamista. Tämä edellytti, että synnintekijän toiminta oli sellaista, että seurakunnan yhteys oli vaarassa. Siis tavallinen synti ei aiheuta seurakunnasta erottamista. Seurakunnalle voi tuoda vaaran väärä opetus eli harhaoppi.

”Kaikki, minkä te sidotte maan päällä” antaa meille väärän kuvan. Sitoja ei ole opetuslapsi tai tänä päivänä piispa tai pappi, vaan Jumala.

”Yhdessä sopien” muistuttaa sopimusta, joka on tehty oikeusistuimen ulkopuolella vapaaehtoisesti. Silloin toiminta muuttuu yhteiseksi toiminnaksi, jossa osapuolia yhdistää rakkaus. Edellytyksenä on se, että toiminta on luonteeltaan hyvää, ei pahaa. ”Sillä missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni” voi olla jumalanpalvelus, tutkiminen tai päätöksenteko. ”Siellä minä olen heidän keskellään” on nykyajan muodossa, siis nyt. Tämä edelleen edellyttää Hengen ohjaamaa elämää, jossa vaikuttaa rakkaus.